

Beslut

Datum	Processnummer	Diarienummer
2022-02-18	3.5.1	4551/2021

Botkyrka kommun
147 85 Tumba

NN

Tillsyn över Botkyrka kommuns handläggning av ett ärende om bostadsanpassningsbidrag

Slutsatser

1. Boverket anser inte att kommunen har något ansvar för den långa tid det tog innan anpassningsåtgärderna hade utförts.
2. Entreprenörernas anbud borde ha kommunicerats med kontaktpersonen i enlighet med 25 § förvaltningslagen (2017:900). Det framgår inte att någon sådan kommunikation har skett. Om kommunen ringde kontaktpersonen och stämde av anbudet borde kontakten ha dokumenterats.
3. I enlighet med 27 § förvaltningslagen anser Boverket att kommunen framöver bör ange vem som skrivit en viss anteckning i ärendebladen. I övrigt är tjänsteanteckningarna tydliga.
4. Boverket anser inte att kommunen har något ansvar för hur de aktuella anpassningsåtgärderna utfördes.
5. Det borde ha framgått tydligare av kommunens beslut att bidrag inte beviljades för hårdgörning av hela garagegolvet och anledningen till det.
6. Lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag innehåller inte något stöd för att i besluten ange en tidsfrist för när en åtgärd senast ska vara utförd. Att kommunen inte tillämpar villkoret är redan det ett skäl för att inte ange någon tidsfrist, eftersom det kan skapa en onödig stress hos sökanden.

Redogörelse för ärendet

NN har begärt att Boverket ska granska Botkyrka kommuns handläggning av hennes ärende om bostadsanpassningsbidrag. Anmälan gäller i huvudsak följande områden:

- handläggningstid och att kommunen inte varit tillräckligt drivande

- bristande kommunikering
- utförandet av anpassningarna.

Kommunen har yttrat sig över anmälan och skickat in alla handlingar i ärendet. Boverket har inhämtat kompletterande information vid telefonsamtal med kommunen den 8 februari 2022.

Skälen för Boverkets beslut

Boverket har tillsyn över tillämpningen av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Det framgår av 1 § förordningen (2018:224) om bostadsanpassningsbidrag. Myndighetens tillsynsfunktion efter anmälan begränsar sig till kommunens formella handläggning. Entreprenörernas utförande av anpassningsåtgärderna omfattas inte. Inte heller omfattas om en kommun borde ha beviljat bidrag för fler åtgärder. Det prövas i stället av i första hand förvaltningsrätten dit kommunens beslut kan överklagas.

Boverket redogör nedan för vad NN och kommunen har framfört om de olika delar som anmälan avser. Boverkets bedömning redovisas inom varje område. Dessutom lämnar Boverket synpunkter på vissa delar av handläggningen som inte omfattas av anmälan.

Handläggningstid och att kommunen inte varit tillräckligt drivande

Anmälan

NN anser att handläggningen varit för långsam. Hon skickade in intyget till kommunen den 20 februari 2020 och utförda åtgärder var klara först den 18 augusti 2021. Fortfarande återstår tre åtgärder: utjämning av trottoarkant, asfaltering av grusyta framför hus och hårdgörning av golv i garaget. Hon har inte kunnat komma in i sin bostad med rullstolen på över 18 månader och anser att kommunen borde ha varit mer drivande. Nycklar till garagedörren fick hon först i september 2021.

Kommunen

Kommunen har framfört att ansökan registrerades hos kommunen den 12 februari 2020, intyg inkom den 24 februari 2020, handläggningen påbörjades den 25 februari och ett hembesök gjordes den 3 mars 2020. Vid hembesöket kompletterades ansökan muntligt med trappräcke nederst i entrétrappa. Den 12 mars 2020 skickade kommunen ut offertförfrågningar till två olika byggfirmor och en dörrautomatikfirma. På grund av att entreprenörerna hade mycket att göra så dröjde det till den 19 maj 2020 innan offert på bygget kom in. Kommunens handläggare kontaktade bygglovshandläggare för att höra om bygglov skulle behövas för dörröppningen mellan kök och garage och fick till svar att så var fallet.

Beslut angående bostadsanpassningsbidrag fattades den 20 maj 2020. Det stämmer att utjämning av trottoarkant, asfaltering framför hus och hårdgörning

av hela golvet i garaget inte har blivit utfört. Det beror på att kommunen gett avslag till dessa åtgärder, vilket framgår av kommunens beslut. När det gäller garagegolvet finns åtgärden inte med under avslag. Det står däremot i den beviljade åtgärden att betongplattor beviljas från rampen till garageporten (underförstått att det inte blir i hela garaget). Det kunde ha varit tydligare i beslutet.

En fullmakt inkom den 28 maj 2020 och samma dag gjorde kommunen en beställning på automatisk dörröppnare och ledstång. Kommunen kunde inte göra beställning på dörröppning mellan kök och garage, eftersom bygglovets inte var klart än. Kontaktperson informerades om detta via mejl samma dag. Det tog tid att få fram rätt ritningar och underlag för bygglovsansökan från entreprenören. Bygglovets blev klart den 25 september 2020 och samma dag skickade kommunen beställningen på dörröppning mellan kök och garage till byggfirman.

Kommunen har enligt överenskommelse med sökanden hjälpt till med offerter och underlag till bygglovsansökan. Kommunen kan inte påverka hur lång tid det tar att få offert eller bygglov. Kommunen har kontinuerligt haft kontakt både med entreprenörer och bygglovshandläggare för att veta hur långt processen kommit och eventuellt påskynda den. Kommunen har agerat på en gång när offert och bygglov inkommit.

Kommunen är medveten om att det tagit lång tid för entreprenören att påbörja arbetet från det att beställningen skickades. När arbetet satte i gång i februari 2021 upptäcktes saker i konstruktionen som de inte sett tidigare, vilket gjorde att en ny bygglovsansökan behövdes och bygget avstannade. Kommunen hjälpte till även med den nya bygglovsansökan. Det nya bygglovets blev klart den 16 mars 2021. Entreprenören meddelades detta samma dag och lovade att återuppta arbetet så fort som möjligt.

Efter att det stora arbetet var klart tog det tid för entreprenören att slutföra de sista detaljerna och att hämta byggsopor och lämna tillbaka husnycklarna. Kommunen påminde dem flera gånger om detta efter information från kontaktperson om att det inte blivit gjort.

Boverkets bedömning

Boverket anser att handläggningstiden fram till det första beslutet den 20 maj 2020 är rimlig. Att själva utförandet av anpassningen drog ut på tiden är enligt Boverkets mening kopplat till omständigheter som kommunen inte råder över.

Kommunicering

Anmälan

NN anser att kommunikeringen brustit. Hon blev inte informerad om vilka företag som vunnit upphandlingen (om vilken åtgärd de skulle utföra) eller hur hon kunde nå dem eller vilken tidsplan som arbetet hade (en vecka, en månad eller ett år). Hon fick inte veta vilka tidsramar som entreprenören fått till sig

från kommunen. Hon kände inte att hon hade något som helst mandat för att kunna ställa krav och så vidare. Nycklarna till hennes hus var utlånade i ett och ett halvt år, vilket betydde att de kunde komma in i hennes hus närsomhelst vilket inte kändes tryggt.

Kommunen

Kommunen håller med om att det hade varit bra att kommunicera mer direkt med NN. Hon gjorde dock tidigt klart att hon ville att all kommunikation kring ärendet skulle gå via hennes kontaktperson. Även beslut och fullmakt skulle skickas till kontaktpersonen.

NN uppgav att hon ville ha hjälp med att ta in offerter och beställa arbetet. Av fullmakten framgår att den sökande ger kommunen rätt att välja entreprenör. Det görs ingen upphandling i bostadsanpassningsärenden, utan de firmor som anlitas (direkt av sökanden eller av sökanden via fullmakt) är firmor som finns på den öppna marknaden. I det här fallet valde kommunen denna entreprenör eftersom kommunen ansåg att den offert som entreprenören lämnat var skälig och uppfyllde sökandens behov. En offertförfrågan var även skickad till en annan entreprenör. När offerten därifrån dröjde kontaktade kommunens handläggare entreprenören. Då framkom att de hade uppfattat vid hembesöket att sökande redan hade offerter från andra entreprenörer. De hade också svårt att få svar från sina underentreprenörer. De tänkte därför att det kunde vara bättre att en annan entreprenör tog jobbet eftersom de måste använda sig av underentreprenörer. Eftersom den sökande redan fått vänta länge och kommunen inte ville låta henne vänta ännu längre, valde kommunen att inte ta in ytterligare offerter, eftersom den inkomna offerten var skälig.

På offertförfrågan har kommunen skrivit att original av anbud ska skickas till sökanden. Kommunen har vid telefonsamtal med Boverket uppgett att kommunen brukar skriva så i sina offertförfrågningar. Kommunen brukar inte kontrollera att sökanden verkligen får offerten utan utgår från att entreprenörerna gör som det står i offertförfrågan. Ofta tar kommunen kontakt med sökanden och hör vilket förslag sökanden anser vara bäst. Här inkom bara en offert för de större arbetena. Handläggaren tror att hon informerade kontaktpersonen och stämde av anbudet men är inte helt säker.

NN:s kontaktperson och sambo har fått telefonnummer till entreprenören. Kontaktpersonen har haft telefonkontakt med entreprenören.

Boverkets bedömning

25 § förvaltningslagen innehåller en bestämmelse om så kallad kommunicering. Där framgår att en kommun, innan den fattar ett beslut i ett ärende om bostadsanpassningsbidrag, ska underrätta sökanden om allt material som är av betydelse för beslutet. Sökanden ska också få tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet. Någon kommunicering behöver dock inte ske om det är uppenbart obehövligt.

Boverket anser att till exempel entreprenörers anbud normalt bör kommuniceras med sökanden på det sätt som sägs i förvaltningslagen. Det innebär att det inte är tillräckligt att kommunen eller entreprenören skickar anbudet till sökanden. Dessutom ska sökanden ges chans att inom en viss tid yttra sig över anbudet.

Vid Boverkets telefonsamtal med kommunen framkom att kontakt kan ha tagits med kontaktpersonen för att stämna av anbudet, men att det inte går att säga med säkerhet, eftersom det inte framgår av tjänsteanteckningarna i ärendebladen.

Det framgår av 25 § förvaltningslagen att kommunen själv bestämmer hur kommunikeringen ska ske. I vissa fall kan det alltså vara tillräckligt att kommunen tar en muntlig kontakt, och om sökanden då inte anser sig behöva fundera närmare kan det vara i sin ordning att kommunen tar eventuella synpunkter direkt på telefon. I så fall behöver dock kommunen upprätta en tjänsteanteckning över telefonsamtalets innehåll.

Enligt 27 § förvaltningslagen ska sådana uppgifter som kommunen får på något annat sätt än genom en handling snarast dokumenteras, om de kan ha betydelse för ett beslut i ärendet. Det ska även framgå när dokumentationen har gjorts och av vem. Dessutom har Justitieombudsmannen (JO) uttalat att även uppgifter som inte direkt tillför ärendet sakuppgifter, utan enbart rör ärendets yttre gång, i stor utsträckning måste dokumenteras. Sådana uppgifter kan gälla att kontakt förekommit med parter, andra personer eller myndigheter eller att handläggaren besökt den plats som ärendet rör. (JO, 2004-06-14, diarienummer 1739-2004 och diarienummer 1740-2004.)

Sammanfattningsvis anser Boverket att om kommunen ringde kontaktpersonen och stämde av anbudet borde kontakten ha dokumenterats.

Boverket anser att de tjänsteanteckningar som finns i ärendet är tydliga. Det saknas dock uppgift om vem som gjort dem. Ärendebudet innehåller uppgift om handläggare och man kan därför utgå från att de flesta anteckningarna också har gjorts av handläggaren. Men i enlighet med 27 § förvaltningslagen bör kommunen framöver ange vem som skrivit en viss anteckning i ärendebudet.

Utförandet

Anmälan

Av NN:s anmälan framgår att hon inte är nöjd med konstruktörens arbete. Och hon ställer frågan varför kommunen valt denne. Att detta företag överhuvudtaget får chansen att utföra uppdrag mot personer med funktionsnedsättning är mycket bekymmersamt, anser NN.

Kommunen

Kommunen har framfört att det är sökanden, inte kommunen, som är avtalspart gentemot entreprenören och det är dit sökanden ska vända sig med synpunkter eller eventuella reklamationer. Detta framgår även av fullmakten. Sökanden informerades även om detta via mejl den 26 mars 2021.

Den utförande entreprenören är en större firma som anlitas i flera Stockholmskommuner för att utföra bostadsanpassningar. Kommunen hade inga skäl att misstro entreprenörens kompetens baserat på tidigare erfarenheter av entreprenören. Hur entreprenören planerar sitt arbete kan inte kommunen påverka. Konstruktören anlitas av utförande entreprenör. Det stämmer att konstruktören var tvungen att revidera sina ritningar. Det berodde på att allt inte var möjligt att se förrän väggen öppnats upp när arbetet påbörjats.

Boverkets bedömning

Boverket anser inte att kommunen har något ansvar i fråga om själva utförandet av den aktuella anpassningen.

Motivering hårdgörning av garagegolvet

Det framgår av anmälan att NN väntar på att ytterligare anpassningsåtgärder ska göras. Två av dessa framgår under rubriken ”Avslag” i kommunens beslut. När det gäller den tredje åtgärden, som handlade om att garagegolvet skulle hårdgöras, har kommunen förklarat att det står i beslutet bland beviljade åtgärder att betongplattor beviljas från rampen till garageporten (underförstått att det inte blir i hela garaget). Det kunde dock enligt kommunen ha varit tydligare.

Boverkets bedömning

Boverket anser i likhet med kommunen att beslutet kunde varit tydligare i denna del. Till exempel kunde åtgärden hårdgörning av garagegolv tagits upp även under ”Avslag”. Där kunde kommunen förklarat att ansökan bara bifallits delvis i denna del och också motiverat varför. Att beslut normalt ska motiveras följer av 32 § förvaltningslagen. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka bestämmelser som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Som beslutet är formulerat går det inte att utläsa varför kommunen inte beviljade bidrag för hårdgörning av hela garagegolvet.

Tidsbegränsning i beslutet

I besluten den 20 maj 2020 och den 27 augusti 2021 står: ”Beslutet gäller ett år från beslutsdatum. Om du inte utnyttjat bidraget under denna tid kommer beslutet att återkallas. Kontakta handläggare om anpassningen blir fördröjd.”

Kommunen har uppgett att den är medveten om att tidsbegränsning i beslut inte ska förekomma. Kommunen har vidare förklarat att den dock inte återkallar ett beslut även om sökanden inte har använt bidraget efter ett år. Rutinen är i stället att i så fall kontakta sökanden och erbjuda hjälp. Tidsbegränsningen finns i beslutet endast för att kommunen önskar kunna avsluta ärenden så att de inte

blir liggande oavslutade. Ingen nekas bidrag om de hör av sig och vill använda bidraget när det har gått mer än ett år, om inte nya förutsättningar gör att bidrag inte ska betalas ut.

Boverkets bedömning

Det finns inget stöd i lagen om bostadsanpassningsbidrag för att ange en tidsfrist för när bidraget ska användas. Enligt Boverkets mening kan det ifrågasättas om det är lämpligt att ange sådana tidsfrister när det saknas uttryckligt lagstöd. Det är dock en fråga som kan bli föremål för domstolsprövning.

Botkyrka kommun har förklarat att den inte tillämpar villkoret. Enligt Boverkets mening är redan det ett skäl för att inte ange någon tidsfrist, eftersom det kan skapa en onödig stress hos sökanden.

I detta ärende har enhetschef Cecilia Ljungberg beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit jurist Ylva Storm. I den slutliga handläggningen har också jurist Johan Kjellberg deltagit.

Cecilia Ljungberg
enhetschef

Ylva Storm
jurist